

A produktív munkára való neveléssel összefüggésben még sok kérdést tárgyal: a tanítandó anyag jövő kialakulása, a problémák, az alkotás leghatékonyabb motívumai, az alkotás alapjai és az alkotás gyakorlása c. fejezetekben.

Egy fejezet hiányzik még, amit a szerzőnek a túlzások ellen-súlyozására már eleve be kellett volna illesztenie könyvébe. A jellem-ideál végzetes megszükkítésére vezet a túlzágos produktivitás, mely azzal fenyeget, hogy alkotó gépezetté teszi az embert. Ennek az amerikanizmusnak, mely a *laborare* mellett az *ozare*-ről megfeledekzik, csak megfelelő korlátok közt szabad majd érvényesülnie iskoláinkban.

Ezzel nem azt mondom, hogy a szerző máris zászlóvivője ennek, az egész nyugati kulturát hatalmába ejtő amerikanizmusnak,* mert — bár a recipiálásnak határozottan hadat izen — a szív jogos szavát nem fojtja el, amint ezt a Tanítóképzés c. III. tanulságos részből lépten-nyomon kiérezzük.

Ezt az utolsó részét a könyvnek különösen figyelmébe ajánljuk a tanítóképzéssel foglalkozó szakembereknek. Bátor hirdetője az önrendelkezést, önfegyelmézést, önnevelést biztosító tanítóképzés eszméjének.

Teveli Mihály.

*

Dr. Gustav Störring: Die Hebel der sittlichen Entwicklung der Jugend. Leipzig. Verlag von Wilhelm Engelmann, 8-adrét, 157 lap, ára 5 korona.

A pädagógia — Störring szerint — a felnőttek tervszerű tevékenysége az ifjúság szellemi és testi fejlődésének előmozdítására. Feloszlik a testi és szellemi fejlődés tanára. A szellemi fejlődés tana ismét feloszlik az intellektuális, az erkölcsi, az æsthetikai és vallási pädagógiára.

Szerzőnk különös célul tűzte ki, hogy az erkölcsi fejlődés legkiválóbb rugóit kimutassa. De mielőtt azokat az eszközöket fejtegetné, melyek az ifjúság erkölcsi fejlődését elősegítik, az érzelem és akarat pszichológiájának ama pontjait tárgyalja, melyek az erkölcsi fejlődés ténykedéseivel közelebbi viszonyban állnak.

Az erkölcsi ténykedésre való szoktatás szempontjából szerzőnk megvizsgálja a jutalmazást és büntetést, a dicséretet és megrovást

* Amerikában is felismerték immár ennek az egyoldalúságnak veszélyeit. Lásd F. W. Foerster, Neue Jahrbücher 1912. XXX. 113—115.

is, amelyekre nézve Montaigne, John Locke és Pestalozzi, Rousseau, Herbart és Spencer műveire utal. Mindannyian a testi megfenyítés ellen nyilatkoznak, melyet Pestalozzi csak abban az esetben enged meg, ha a gyermek tiszteletet és szeretetet táplál nevelője iránt és ennek következtében érzi, hogy nevelője, ha esetleg megbünteti és megfenyíti, akkor is jót akar vele.

Az már nem új dolog, hogy a nevelő egyénisége nagy befolyással van a növendék erkölcsi fejlődésére; erre nézve Störing számos, főleg régi pædagogiai író nézeteire hivatkozik. Így főleg Locke-ra, ki azt követeli, hogy a szülők gyermekeikkel ne legyenek nagyon bizalmasak, csak azt ajánlja, hogy később a tisztelet helyébe a szeretet lépjen.

Störing munkáját, mely az erkölcsi cselekedet pszichikai okait tanulságosan vizsgálja, a pædagógusok nagy haszonnal fogják forgozhatni.

(Székesfehérvár.)

Téri József.

*

Hans Wegener: Wir jungen Männer! Das sexuelle Problem des gebildeten jungen Mannes vor der Ehe. Karl Robert Langewie'sche Verlagsbuchandlung. Düsseldorf und Leipzig.

A szexuális problema helyes megfejtésének kérdése ma már nagy irodalmat teremtett.

Mikor és miképen világosítsuk fel a legkényesebb szexuális kérdésekről az ifjúságot? vajjon a szülői ház, vagy az iskola feladata-e ez? E kérdéshez is a leghíresebb orvosok és legnevezetesebb pædagógusok a legalaposabban hozzászóltak anélkül, hogy e kérdést mindenkinek megelégedésére megoldották volna.

A legnagyobb érdeklődéssel kell tehát minden könyvet fogadnunk, mely a szexuális kérdés bármely részével is foglalkozik.

Ily érdeklődéssel olvastuk át Wegener könyvét, melyben a művelt ember a házasság előtt való szexuális problémát igyekszik megfejtteni.

A könyv a «Blaue Bücher» c. vállalatban jelent meg, mely vállalatban ezer meg ezer példányban terjesztik a népszerű modorban írt és a szexuális kérdések minden vonatkozására kiterjedő fejtegetéseket.

Szerzőnk a könyv bevezető részében nem követi a szerzetesek ama nézetét, melynek értelmében a nemi ösztön magában véve valami rossz, vagy megvetendő dolog, sőt ellenkezőleg a nemi erő segítségével a férfi részt vesz az örök teremtésben, mi által az emberiség újra meg újra megifjul és a többi teremtmények fölé emelkedik.